

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXV, broj 30

30. srpnja 2015.

cijena 200 Ft

Međunarodna filmska radionica s tematikom „Tradicije i običaji pomorskih Hrvata“ (Katica Kónig govori o životu pomorskih Hrvata)

Foto: Bernadeta Blažetin

14. stranica

Etnomemorijalni centar

3. stranica

Međugorje

8. stranica

Kup podravskih ribiča

12. stranica

Komentar

Oduprimo se potrošačkome, a posvećujemo bitnome

Koliko je mudrosti sažeto u povijesti čovječanstva, a mi ljudi ipak nismo mudriji, poučeniji, barem se tako ne čini što nam svjedoči naše vrijeme, naša svakodnevica. Učimo se samo na vlastitoj koži, a sve nam je već izrečeno u Svetom pismu, u brojnim književnim i filozofijskim djelima, ali i u pučkim izrekama i poslovicama.

Biblija nas poučava višetisućljetnim iskustvom, pokukama, vječnim istinama o čovjeku i njegovu odnosu prema Bogu, ali i svijetu i svojim bližnjima, prema drugima ljudima, sugrađanima, susjedima, prijateljima, prema roditeljima, članovima obitelji...

Što je bilo, opet će biti, i što se činilo, opet će se činiti, i nema ništa novo pod suncem – poručuju nam riječi iz biblijske knjižice Propovjednika, iliti pak čitamo Sve ima svoje doba i svaki posao pod nebom svoje vrijeme. No čovjek kao čovjek, mi ljudi ništa ne učimo...

Život nam je postao ne samo tlapnja, ne samo ispraznost nego ubrzani put k potpunom, duhovnom, tjelesnom uništenju, iz dana u dan jurimo, ali ne znamo kamo, ne razmišljamo o bitnome, već bez razmišljanja srljamo u propast. Čovjek našega vremena nema ni zašto vremena. Često čujemo bilo da su posrijedi naši najmiliji, obitelj i naši najmiliji, naši bližnji, bilo društveni i humanitarni rad, skrb za druge i rad za našu užu i širu zajednicu. Pri tome zaboravljamo na sve ono Bogom dano, na sve ono bitno što čovjeka čini čovjekom. Tako se ne znamo opustiti, ne znamo odmoriti, a najmanje razmišljamo o smislu ljudskog života, o tome odakle dolazimo i kamo idemo. Sve se svodi na rijetke trenutke kada sve stavljamo u stranu, a možda čak i onda u mislima radimo, razmišljamo svakidašnjim, egzistencijalnim, životnim poteškoćama, obiteljskim i društvenim problemima. Ostaje nam samo godišnji odmor, ljetovanje, odlazak na more, na bazen ili izlet. No i to je samo slab nadomjestak za nekadašnji život kada se obitelj držala na okupu, rodbina i prijatelji bi se sastajali u dobru i zlu, pomagali jedni drugima. Danas pak samo jurimo, nema zaustavljanja, ne razmišljamo, ne sastajemo se, ne družimo se, nego samo hitamo, ali ne znamo ni kamo ni čemu. Uvijek je dobra izlika, moram ovo, moram ono, nemam vremena, nemam snage, nemam volje. Zar nam život uistinu toliko znači, zar nemamo drugih potreba, onih koje nas uistinu čine čovjekom. Život nam teče, život nam prolazi u zgrtanju prolaznih materijalnih dobara potrošačkoga društva, koje daje prednost svemu samo onome bitnome, ljudskome. Zaboravljamo na jedno drugo, zaboravljamo i na sve ono na što su nas zadužili naši stari, na poštenje, ćudoređe, moral, na ljubav prema svemu što je naše, na jezik, kulturu i običaje, na vjeru. Zato, Čovječe „maleni ispod zvijezda“, zaustavi se, stani, pronađi sebe i druge. Živi, traži i pronađi smisao života.

Iskoristimo ljeto, vrijeme godišnjeg odmora. Zaustavimo se, stanimo, tražimo jedni druge, kako bi barem sada promišljali mudrost koja nam je dana, ali se ne učimo iz nje, kako bismo stečenu baštinu mogli prenijeti svojim potomcima u ostavštinu.

S. B.

Glasnikov tjedan

Mađarski ministar vanjskih poslova Péter Szijjártó, pošto se na svom putu u Dubrovnik zaustavio u Zagrebu i susreo se s predsjednikom najjače hrvatske oporbene stranke, izjavio je za MTI kako su «odnosi Mađarske i Hrvatske na nižoj razini do sada». Razlog su tomu neriješena pitanja i dugogodišnji spor oko MOL-a i INA-e u kojoj MOL ima većinski udio, te neizgradnja terminala za kapajući plin čime se ugrožava mađarska energetska sigurnost. Po Szijjártóu Hrvatska do sada nije ispoštovala obveze prema Mađarskoj i Europskoj uniji. Mađarska je ponudila financijsku

Pusić reče da je taj cijeli slučaj (MOL – INA) na više međunarodnih arbitraža i da su to procesi koji traju.. Šef mađarske diplomacije rekao je i da Hrvatska dosad nije izvršila potrebna ulaganja u izgradnju plinske interkonekcije koja bi omogućila razmjenu plina između dviju zemalja, pa Mađarska nije u dobrom položaju što se tiče energetske sigurnosti. «Mađarska argumente hrvatske strane, koja kaže da nema plina za isporuku u Mađarskoj, smatra neprijateljskim.» Prva potpredsjednica hrvatske vlade i ministrica vanjskih i europskih poslova Vesna Pusić u svojoj je izjavi kazala da je upravo to pitanje pred međunarodnom arbitražom. «Što se tiče izradbe dvostrukog toka, Hrvatska radi na tome, to je jedan od projekata koje EU podupire, i to ćemo provesti, ali na možemo provesti od danas do sutra. Provodimo cijeli projekt, oni to znaju i to

im je više puta rečeno. Mislim da nije potrebno dizati tenzije i stvarati atmosferu panike, to neće ni na koji način utjecati na ishod arbitraže.» Sedam ključnih i tri uvjetna projekta kojima bi se trebala osigurati diversifikacija i sigurnost opskrbe prirodnim plinom zemalja članica EU iz srednje i jugoistočne Europe (CESEC) određeni su u sklopu drugog sastanka Skupine na visokoj razini država članica EU iz skupine CESEC-a. Jedan je od ključnih projekata LNG terminal u Hrvatskoj te LNG evakuacijski sustav iz Hrvatske prema Mađarskoj. «Sve države članice CESEC-a dogovorile su se da se ne može planirati stotinu projekata, nego da se treba usredotočiti na nekoliko važnih za ovaj dio Europe. Sve su države svjesne odgovornosti prema susjedu i regiji. Nacionalne su politike prošlost, regionalna je politika budućnost, a to je ono što na što se usmjerila Europska komisija u Hrvatskoj», rekao je ministar gospodarstva Republike Hrvatske Ivan Vrdoljak.

Branka Pavić Blažetin

Mađarsko-hrvatska gospodarska suradnja ima velik potencijal, ali upravo političke napetosti između Mađarske i Hrvatske proizašle iz rečenoga, golem su teret i utječu na sva područja obostranih odnosa. Stoga brzo treba promijeniti postojeće stanje, kaže Szijjártó smatrajući kako je u odnosima MOL-a i INA-e sada loptica na hrvatskoj strani.

pomoć, za LNG terminal na Krku ili plutajući LNG, ali nije bilo odgovora s hrvatske strane, rekao je Szijjártó dan poslije na marginama dubrovačkog Croatia foruma te još jednom potvrdio izjavu kako odnosi dviju zemalja nikad nisu bili lošiji. Szijjártó ističe da su dobri odnosi MOL-a i INA-e ključni za unapređenje odnosa između Mađarske i Hrvatske. Šefica hrvatske diplomacije Vesna Pusić u svojoj pak izjavi, također na marginama dubrovačkog Croatia foruma, ocjenjuje kako dvostрани odnosi između Hrvatske i Mađarske ne bi smjeli biti rezultat razvoja događaja između INA-e i MOL-a. Szijjártó je dodao i to kako mađarsko-hrvatska gospodarska suradnja ima velik potencijal, ali upravo političke napetosti između Mađarske i Hrvatske proizašle iz rečenoga, golem su teret i utječu na sva područja obostranih odnosa. Stoga brzo treba promijeniti postojeće stanje, kaže Szijjártó smatrajući kako je u odnosima MOL-a i INA-e sada loptica na hrvatskoj strani. Komentirajući Szijjártóovu izjavu, gđa

Otvoren i blagoslovljen novi objekt u Koljnofu

Etnomemorijalni centar za prenoćevanje hrvatske mladine

Etnomemorijalni i informacijski centar Gradišćanskih Hrvata (EMC GRAH „KUME“) predan je u Koljnofu 14. septembra 2013. Ijeta s manjim bijelim stanom na lijevoj strani i na dvoru s informacijskom dolinom o Gradišćanski Hrvati, a sa strane osnivača zvanične baze, dr. Franje Pajrića, jur onda je bilo potvrđeno, čekaju se ovde još presenečenja, obnova daljnjih objekata i oblikovanje cijele okolice. Do otkrivanja i blagoslovljanja unutar projekta «Prava kopča – Valódi kapocs» medjunarodnom suradnjom za ostvarenje Etnomemorijalnoga centra u Koljnofu i za Omladinski smještajni kapacitet za hrvatsku narodnosnu kulturu, 14. julija, utorak, je nas pozvala pozivnica u ime Udruge Hrvati.

Kako je naglasio domaćin dr. Franjo Pajrić, u mjesnom Domu kulture, „danas u Koljnofu se zatvaraju još i dva projekta, jedan je „Prava kopča“ s različitim aktivnostima, a drugi je obnova zgradov za omladinsko prenoćenje. Med časnim gosti su pozdravljeni Matija Firtl, parlamentarni zastupnik, dr. Gordan Grlić Radman, veleposlanik i Berislav Živković, prvi tajnik Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti, Angela Šokac Marković, zamjenica predsjednika Hrvatske državne samouprave, dr. Andraš Handler, predsjednik DGHU-a, dr. Robert Hajszan, predsjednik Panonskoga instituta iz Pinkovca, Leo Radaković, parlamentarni zastupnik u Austriji i ujedno načelnik Pinkovca, Ferenc Ivanics, dopredsjednik Skupščine Jursko-mošonsko-šopronske županije, Attila Horváth, načelnik Umoka, Franjo Grubić, načelnik Koljnofa, Tibor Horváth, predsjednik Leaderovoga društva „Alpokalja – Ikva mente“. Matija Firtl prilikom svojega svečanoga govora je istaknuo da koljnofska hrvatska zajednica zvanarednom peldom čuva i gaji svoje hrvatstvo, jezik, tradicije i svist ter se je posebno zahvalio dr. Franji Pajriću na ideji i ostvarenju Etnomemorijalnoga centra koji će uz ostalo imati ulogu da oživi kontakte med matičnom zemljom i Gradišćanskimi Hrvatima. Hrvatski veleposlanik dr. Gordan Grlić Radman, uz pozdrave Darije Krstičević, predstojnice Državnoga ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, čestitao je na realizaciji projekta i zaželjio je da med Hrvatima u Ugarskoj sve već bude takovih projekata. Tibor Horváth, predsjednik Leaderove grupe, s velikim priznanjem je govorio o koljnofskoj investiciji i izrazio svoje zadovoljstvo da prik trih EU-fondov uz potporu Vlade Ugarske, već od 90 milijun Ft (i kako i na plotu centra piše na

ploči „Državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske je preko natječaja sufinancirao kupovinu ovog objekta sa 100 000 kn (13 000 euro)“, uspjeli su ostvariti zajedničke sanje. Dr. Franjo Pajrić uz projekciju je predstavio aktivnosti projekta „Prava kopča“ i govorio o različiti faza i poteškoća obnove Centra. Kuća memorije,

kot muzej povijesti i opstanka Gradišćanskih Hrvata i tri objekti za mali smještajni kapacitet za omladinu od 50 peršonov i razvoj turizma, odsad stoju na raspolaganje cijeloj regiji za primanje gostov. Od obiteljske hiže i dodatnih zgradov s gospodarskim sadržaji napravljeno je mjesto

za prenoćevanje cijeloga autobusa ljudi. Istaknuo je da projekt s tim još nije zašao kraju da bude u funkciji, k tomu su potrebni još daljnja materijalna sredstva. U završetku svetačnosti, člani putovanja „Po staza naših starih“ su još na pozornici Kulturnoga doma prikazali svoj program, potom su se nazočni skupa odšetali do Etnomemorijalnoga centra, koji se nalazi u samom središču Koljnofa, u susjedstvu hrvatskoga restorana Levanda. Vrpću je preri-zao hrvatski veleposlanik uz pomoć ostalih časnih gostov, a nove objekte je dvojezično blagoslovio kaplan Zoltán Vadász.

Tiho

Raspodijeljena 441,2 milijuna iz fonda za ulaganje i obnovu narodnosnih ustanova, za vlastiti udio određenih natječaja

Narodnosni odbor Mađarskog parlamenta, koji zastupa 13 narodnosti u Mađarskoj, preko svojih narodnosnih glasnogovornika odlučio je o raspodjeli sredstava od 441,2 milijuna forinta koja su u državnome proračunu za 2015. g. namijenjena za ulaganje i obnovu narodnosnih ustanova, odnosno za vlastiti udio određenih natječaja.

Sjednica Narodnosnog odbora Mađarskog parlamenta

Sredstva su raspodijeljena na temelju raspodjele intervencijskog fonda u zadnjih pet godina. Prema odluci Odbora narodnosti, ove će godine istaknutu pomoć dobiti Nijemci za obnovu Njemačkog kazališta u Seksaru (to je u skladu s Godinom njemačko-mađarskog prijateljstva) u iznosu od 200 milijuna forinti. Pet narodnosti dobilo je 16 milijuna opće potpore, među njima je i naša hrvatska zajednica, te Rumunji, Romi, Slovenci i Srbi (ukupno 80 mil. potpore). Kod naše će se zajednice iznos uložiti u obnovu Hrvatske dvojezične škole u Santovu (16 mil. za obnovu zgrade za razrednu nastavu), Rumunji će također obnoviti svoju osnovnu školu u Eleku (20,653 mil.), Romi školu u Tiszapüspöku (16 mil.), Slovenci će obnoviti dvojezičnu školu u Števanovcima (Apátistvánfalva, 9 mil.), dvojezičnu osnovnu školu (3 mil.) i Zavičajnu kuću Gornjem Seniku (Felsőszölnök), a Srbi dvojezičnu školu u Batanji.

Bugarima su namijenjena sredstva od 36 mil. za obnovu kazališne dvorane Prosvjetnog središta, Grcima za obnovu Obrazovnog središta „Nikos Beloiannis“ (36 mil.), Poljaci svoju potporu u iznosu od 28 milijuna iskoristit će za više ustanova, na obnovu ureda njihove državne samouprave (22 mil.), na obnovu unutrašnjeg dijela osnovne škole (1,8 mil.), za muzej i pismohranu (2 mil.) i za središnjicu za prosvjetu i kulturu (2,2 mil.). Slovaci će potporu uložiti u obnovu dvojezične osnovne škole i đačkog doma u Sátoraljaújhelyu (Nové Mesto pod Šiatrom, 32 mil.), a Ukrajinci će obnoviti ure njihove državne samouprave, odnosno Ukrajinskog središta za kulturu i dokumentaciju (27,940 mil.).

Armenima i Rusinima nije dodijeljena potpora. Naime nisu predali molbu za potporu kod Ministarstva ljudskih resursa.

- mcc -

Dvadeset godina suradnje

Povodom Dana općine Goričan, krajem lipnja obilježena je dvadeseta obljetnica potpisivanja sporazuma o suradnji između Goričana i Serdahela. Svečanosti su nazočili načelnici Mario Moharić (Goričan) i Stjepan Tišler (Serdahel) te vijećnici dvaju naselja koji su pridonijeli da dvadesetogodišnja suradnja bude čvrsta.

Stjepan Tišler zahvaljuje na 20-godišnjoj suradnji.

Naselja Serdahel i Goričan udaljena su jedan od drugog svega 15 kilometara, međutim nalaze se u različitim državama, jedno na lijevoj, a drugo na desnoj obali rijeke Mure. Bilo je vremena kada su mjesta pripadala istoj državi, a i vremena kada je njihovim žiteljima bilo zabranjeno da se sretnu. Unatoč raznim povijesnim strujanjima, Serdahelci i Goričanci uvijek su se rado družili, neki su bili čak i u rodbinskoj vezi, pa su uvijek našli načina da se sretnu. Nakon društvenih promjena serdahelska Seoska samouprava bila je jedna od prvih koja je i službeno potvrdila već postojeću suradnju, koja je upriličena prije dvadeset godina. Goričanski načelnik Mario Moharić zahvalio je vijećnicima dviju općina koji su pridonijeli da suradnja bude snažna, ukoliko je govorio o prošla dva desetljeća, o prvim koracima službene suradnje koja je započela prvo na kulturnom i športskom polju, a zatim se nastavila preko europskih projekata. Općine su skupa ostvarile gotovo deset zajedničkih europskih projekata, među njima Festival „Puna zdelá“, Folklorni festival kre Mure, Zajednički industrijski par, a postignuće zadnjeg projekta jest utemeljenje Europske grupacije za teritorijalnu suradnju Regija Mura u koja će, prema mišljenju obojice načelnika, omogućiti pravi razvoj regije.

Serdahelski načelnik Stjepan Tišler također je zahvalio svima koji su pomogli u hvalevrijednoj suradnji i izrazio nadu da će se suradnja nastaviti, odnosno doseći onu razinu kada su naselja bila u sastavu iste države.

beta

SPLIT – Od sredine lipnja 2015. otvorena su vrata privremenoga konzulata Mađarske u Splitu. Hrvatska je jedno od najomiljenijih turističkih odredišta mađarskih turista, pogotovo priobalne županije: Zadarska, Šibensko-kninska, Splitsko-dalmatinska i Dubrovačko-neretvanska. Prema dosadašnjim iskustvima, privremeni mađarski konzulat opravdao je svoje djelovanje, naime često mu se obraćaju mađarski turisti u nepravilici. Konzulat će raditi do 15. rujna 2015., a mađarski se državljani mogu obratiti osobno ili na danonoćno telefonskom dežurstvu skype: 00 385 99558 555.

Mađarsko-hrvatske turističke veze i potencijali

Ministar turizma Republike Hrvatske Darko Lorencin boravio je u službenom posjetu Mađarskoj. Sastao se sa zamjenikom državnog tajnika pri Ministarstvu nacionalnoga gospodarstva Ádámom Ruszinkom, kojim je razgovarao o poboljšanju suradnje, turističkim trendovima i strategijama, zajedničkim nastupima na dalekim tržištima, povlačenju sredstava iz fondova Europske unije te su razmijenili aktualnosti s područja turizma. „Interes nam je osim promotivnih aktivnosti razmotriti mogućnosti za zajedničku prezentaciju na istočnim tržištima. Razmotrili smo mogućnosti i intenziviranja odnosa, te kako bi se našoj inicijativi, koju imamo sa Slovenijom i Slovenskom turističkom zajednicom – već tri godine provodimo zajedničke aktivnosti na dalekim tržištima Azije i Brazila – mogla priključiti Mađarska. Nijedna od triju zemalja ne može ponuditi turistima tih dr-

Gordan Grlić Radman, Darko Lorencin, Irena Perišić Živadinov, Zlatko Komadina

Nazočne pozdravlja voditelj budimpeštanskog predstavništva HTZ-a Marin Skenderović.

žava od deset do dvanaest dana odmora, oni su jako dinamični, prosječno se u našim krajevima zadržavaju 1,4 dana po određištju. Nama je drago da u Hrvatskoj borave i do osam dana, ali oni traže još jednu ili barem još dvije zemlje kako bi imali taj osjećaj da su vidjeli jako puno” – izjavio je za MCC ministar Lorencin o susretu s mađarskim kolegom. Dodao je kako tu i jedna i druga zemlja mogu pokazati jako različite stvari, primjerice Budimpešta je metropola koja je jedinstvena u svijetu, a vikendna putovanja postaju sve važnija.

U večernjim satima u rezidenciji Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budim-

pešti sudjelovao na predstavljanju Primorsko-goranske županije. Nazočne su pozdravili hrvatski veleposlanik u Mađarskoj Gordan Grlić Radman, župan Primorsko-goranske županije Zlatko Komadina i voditelj budimpeštanskoga predstavništva Hrvatske turističke zajednice Marin Skenderović.

Turističke mogućnosti toga područja prikazala je Irena Perišić Živadinov, ravnateljica Turističke zajednice Kvarnera. „Turistička zajednica Kvarnera već jedanaestu godinu zaredom prisutna je na mađarskome tržištu. Uvijek je veliko zadovoljstvo doći u Budimpeštu, prije svega jer to je za-

hvala mađarskim gostima koji posjećuju Kvarner u velikom broju. Ove smo godine pripremili niz novih proizvoda, istaknula bih one koje Turistička zajednica planira za svoje goste, jer ono što smatramo da smo najbolji, želimo ponuditi našim gostima” – reče za MCC gđa Perišić Živadinov. Naglasila je projekt za gastronomiju „Kvarner gurma i Kvarner food”, za ponudu privatnoga smještaja „Kvarner family” ili projekt zdravstvenog turizma.

Susretu su nazočili brojni predstavnici mađarskog i hrvatskog javnog života, mađarski turoperatori i novinari.

Kristina Goher

BUDIMPEŠTA – Eržebetvaroška Okružna i Hrvatska samouprava u odmaralištu u Balatonmárfürdőu ugostit će osnovnoškolca iz Karlovca, a očekuju se prijave i naših učenika, pogotovo iz Bizonje. Kamp će trajati od 16. do 22. kolovoza 2015. Djeca će imati razna zanimanja po skupinama od 15 do 20 osoba. Predviđeni su programi poput brodarenje na Balatonu, pješačenje, lončarenje, ručne radionice, učenje hrvatskoga jezika i pjesama itd. Cijena sudjelovanja: 27 270 Ft po osobi (cijena sadržava i kartu za vlak, metro). Rok prijave: 31. srpnja 2015. Podrobnije informacije kod Katice Benčik na tel.: 06 30 200 3919, ili kod Žolta Pragera prager900@gmail.com, ili 06 20 977 0120.

Santovačke hrvatska škola

Nastavlja se projekt obnove stare zgrade

U samo nepunih godinu dana ostvarena je znatna obnova stare školske zgrade santovačke hrvatske ustanove, koja će se uskoro nastaviti. Prvi dio stajao je 16 + 3 milijuna (krov, plastični prozori i ulazna vrata), drugi dio 10 milijuna (izolacija i pročelje), a sada ponovno 16 milijuna dobili su za obnovu športskoga dvorišta, koje je uistinu bilo u oronulom stanju. Sada će stara školska zgrada dobiti specijalni asfalt s gumenom površinom, uza zaštitne mreže. Tako će samo za godinu i poldana ostvariti razvojni projekt ukupne vrijednosti u iznosu od 45 milijuna, uz minimalna vlastita sredstva. U samo nepunih godinu dana ostvarena je znatna obnova stare školske zgrade Santovačke hrvatske ustanove, koja će se uskoro nastaviti.

U ljeto 2014. godine započela je unutarnja i vanjska obnova stare zgrade Hrvatske škole, takozvane «male škole» građene početkom 20-ih godina prošloga stoljeća, u kojoj je 1946. godine počela s radom Državna opća škola s hrvatskim nastavnim jezikom. Nekadašnja stara zgrada s četiri učionice, dograđena je i obnovljena 1986. godine, kada je proširena s tri učionice, zbornicom i ravnateljskim uredom, te skromnim predvorjem. Nakon domalo četrdeset godina dotrajala zgrada sazrela je za potpunu obnovu i osuvremenjivanje. Zahvaljujući Hrvatskoj državnoj samoupravi, održavatelju santovačke škole od 2000. godine, lani je ostvareno ulaganje vrijedno 19 milijuna forinta. Kako nam uz ostalo reče ravnatelj Joso Šibalin, posrijedi je cjelovita obnova, izmjena krova s novim crijepom, izolacija, mijenjanje starih dotrajalih drvenih prozora i izlisanog poda, obnova strujnog voda i rasvjete školskih prostorija, čime je postignuto i unosnije održavanje zastarjele zgrade.

Ove je godine postavljena izolacija i obnovljeno pročelje zgrade, što je ostva-

reno s potporom Ministarstva ljudskih resursa (EM-MI). Za ovu godinu predviđena je obnova športskog dvorišta i proširivanje predvorja. Kako nam uz ostalo reče ravnatelj Šibalin, na taj će način zgrada biti u potpunosti obnovljena i osuvremenjena prema standardima i zahtjevima 21. stoljeća. U staroj zgradi smješteni su niži razredi. Međudobno su u izradbi izvedbeni planovi za drugu etapu izgradnje učeničkog doma, zgrade u kojoj će biti smješteni viši razredi, odnosno učionice za prijedpodnevnu nastavu i popodnevnu učionicu, svečana dvorana, kuhinja, blagovaonica odnosno društveni prostor u potkrovlju. Dakako, nadaju se da će putem europskih fondova i potporom dviju država ostvariti dogradnju učeničkog doma da bi se školsko zdanje upotpunilo, čime bi i po uvjetima i po mogućnostima ostvarili razinu naših ustanova u Pečuhu i Budimpešti. Prvi dio stajao je 16

+ 3 milijuna (krov, plastični prozori i ulazna vrata), drugi dio 10 milijuna (izolacija i pročelje), a sada ponovno 16 milijuna dobili su za obnovu športskoga dvorišta, koje je uistinu bilo u oronulom stanju. Sada će stara školska zgrada dobiti specijalni asfalt s gumenom površinom, uza zaštitne mreže. Tako će samo za godinu i poldana ostvariti razvojni projekt ukupne vrijednosti u iznosu od 45 milijuna, uz minimalna vlastita sredstva, a što je još važnije, osigurati bolje uvjete za rad, poboljšati kakvoću rada u nastavi, ali i dnevnog boravka i izvannastavnih aktivnosti.

S. B.

Kozar – Hrvatski dan

Kozarska Hrvatska narodnosna samouprava 28. lipnja organizirala je Hrvatski dan povodom dana sv. Ivana Krstitelja. Programi Dana započeli su u mjesnoj crkvi gdje se služila misa na hrvatskom jeziku koju je pjevao vršendski ženski pjevački zbor „Orašje“. Svetoj misi, koju je služio Augustin Darnai, slijedio je folklorni program u domu kulture uz sudjelovanje KUD-a Baranja (Pečuh), Folklornog ansambla „Bunjevačka zlatna grana“ (Baja). Nakon zajedničke večere slijedilo je druženje i ples uz glazbu orkestra kukinjskog KUD-a Ladislava Matušketa.

Kozarski ženski pjevački zbor Biser

Mala ali složna zajednica kozarskih Hrvata vrijedno radi uz potporu mjesne Hrvatske samouprave. Dokaz tomu je i nedavno održani Hrvatski dan koji je okupio mnoštvo ljudi u mjesnom domu kulture. Od uzvanika Danu su se odazvali glasno-

govornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Mišo Hepp i predsjednik Hrvatske samouprave Baranjske županije Mišo Šarošac, kaže nam zastupnica kozarske Hrvatske samouprave Ana Andres.

Kozarci ne miruju ni di do kraja srpnja,

tako se u tom selu nadomak Pečuhu 25. srpnja priređuje Dan sela, u organizaciji Seoske samouprave.

Uspostavljena suradnja s bajskim Hrvatima očitovale se na ovogodišnjemu Hrvatskom danu kada su Kozarce svojim nastupom oduševili članovi bajskog KUD-a «Bunjevačka zlatna grana», a ništa manje uspješan nije bio ni nastup pečuskoga KUD-a Baranja pod umjetničkim vodstvom Đure Jeranta. Uz mještane okupilo se i mnoštvo Kozaraca koji žive u Pečuhu, kako bi iskoristili priliku zajedničkog druženja oko hrvatske pjesme, plesa i hrvatske riječi.

- mcc -

Obnovljen kozarski dom kulture

OSIJEK – Dogradonačelnik Denis Ambuš nazočio je 1. srpnja konferenciji Pannon EGTC u Pečuhu. Tijekom konferencije predložena je razvojna strategija za proračunsko razdoblje 2014. – 2020. te mogućnosti za aktivno uključivanje grada Osijeka u tijekom planiranja i ujedinjavanja svojih razvojnih prednosti. Nakon konferencije održan je i radni sastanak s generalnom konzulicom Republike Hrvatske u Mađarskoj Vesnom Haluga.

Međugorje

Krenuli smo u ponoć s pečuškog parkirališta Domus. Autobus je osigurala Hrvatska samouprava Baranjske županije, a s nama na putu bio je i njezin predsjednik Mišo Šarošac. Pobrojila nas je poput brižne mame Marija Bošnjak, koja je i mene nagovorila na trodnevno putovanje početkom svibnja, u Međugorje. Okupili smo se, ispratili su nas na put naši najdraži. Putnika je bilo sa svih strana, iz Pečuha i okolnih naselja, a pridružili su nam se i prijatelji iz Gare i udaljenijih mjesta. Svatko od nas imao je svoj motiv zašto je krenuo na put. Ja još nikada nisam bila, a mnogo sam čula od svoje prijateljice o Međugorju. Bilo je putnika koji su više od deset put posjetili Kraljicu Mira i molitvom tražili zagovor. Ima nešto u Međugorju što putnika, vjernika zove natrag, kazuju oni, i svatko od njih ima za priču neko «malo» čudo, posve «malo» za promatrača sa strane, a «veliko» za njegovo srce.

Pošto smo u Salanti pokupili još putnika i pošto smo svi zauzeli svoja mjesta, počela je noćna molitva kojom smo se približavali granici Mađarske i Hrvatske u nadi sretnoga puta i još sretnijega povratka. Bilo je među putnicima Hrvata, ali i dosta njihovih prijatelja Mađara. Molilo se na dva jezika, na hrvatskom i mađarskom. Duga je bila noć, neki su mirno spavali, neki se, kao i ja, vrpoljili, ali sretno smo prešli još jednu granicu, onu bosansko-hercegovačku. U kasnim noćnim satima zaustavili smo se i popili dobru bosansku kavu. Izvrsnu. Te nastavili dalje do Mostara preko visokih planinskih uzvisina. Pošto smo se parkirali, pošli smo u mostarsku franjevačku crkvu gdje nas je čekao naš ljubazni domaćin. Govorio nam je o Mostaru, Hrvatima i crkvi, ratu, vidjeli smo crkvu i samostan, čuli koliko je vjere u hercegovačkim Hrvatima, koji su se sačuvali unatoč nedaćama zadnjih desetljeća. Ali nije im lako... i ni sada im ne cvjetaju ruže. Obišli smo mostarsku čaršiju, divili se mostu te prešli na drugu stranu uživajući u ljepoti rijeke Neretve i grada na njoj. Nastavili smo svoj put prema seocetu Međugorju na čijem se kamenu i kršu prije

U mostarskoj Franjevačkoj crkvi

više od trideset godina ukazala djeci Gospa. Čekali su nas naši domaćini kod kojih su već više puta noćivali hodočasnici Hrvati iz Mađarske. Ljubazna domaćica, njen sin i suprug. Smjestili smo se po sobama, neki u njihovoj kući, a neki malo

dalje u drugoj jer bilo nas je mnogo. Zemlja u dvorištu bila je ona prava «dalmatinska», prošarana bijelim kamenom, crvena, pomalo mokra od nedavne kiše, puhao je lagani vjetar. Baš takav kakav nam je i bio potreban kako bismo se pod jakim sunčanim zrakama uspinjali i molili postaje križnoga puta oko brda ukazanja. Nismo bili umorni... Nisu nas boljela križa i noge, koračali smo u molitvi od postaje do postaje... U kasnim poslijepodnevnim satima. Oko nas je bilo sve više i više vjernika, raznih rasa. Čula se molitva na svim jezicima

U međugorskoj molitvi

Trenutak za pjesmu

***

Zvijezde su zaglibile
Suze se zagubile

Zvijezde se izgubile
Suze se susrele

Skini suze
sa zvijezda

Ivan Golub

Na Križevcu

svijeta... neumoran žamor molitve... I priče i pogled na hercegovačku dolinu i selo(a) u njoj.

Na mjestu smo prvih Gospinih ukazanja, nekoliko stotina metara iznad bijakovićkog zaseoka Podbrdo, Brdu ukazanja. Molimo ispred brončanih reljefa križnoga puta radosno i žalosno otajstvo krunice. Kod velikoga drvenog križa, kojim je označeno mjesto gdje je Gospa trećeg dana ukazanja preko Marije Pavlović prvi put pozvala na mir, molimo se i zaustavljamo kod kipa Kraljice Mira. Susret s Brdom ukazanja za hodočasnike je susret s Gospom kroz osobnu molitvu i molitvu krunice. Spuštamo se do Plavoga križa, sutra rano ujutro nas on čeka te vidjelica Mirjana i njezin susret s Gospom koja će nam prenijeti poruku... Mirjana svakog drugog u mjesecu čuje u sebi Gospin glas, te s njom moli za nevjernike. Katkada je vidi. Mirjana je udata, ima dvoje djece, s obitelji živi u Bijakovićima. Na povratku prema prenoćištu zastajemo kod kuće vidjelice Vike, molimo se za bolesne...

Sutra nas čeka Križevac, brdo iznad Međugorja, na visini od 520 metara na kojem su župljani još 15. ožujka 1934. godine podigli 8,56 m visok armiranobetonski križ na kojem stoji: «Isusu Kristu, Otkupitelju ljudskog roda, u znak svoje vjere, ljubavi i nade, u spomen 1900. godišnjice Muke Isusove». Križevac je svjedočanstvo vjere. Prema svjedočanstvu vidjelaca, u poruci od 1984. Gospa je rekla: «I križ je bio u Božjem planu kad ste ga sagradili.»

S početkom Gospinih ukazanja, na Križevcu se počeo moliti križni put. Postaje su u početku bile označene drvenim križevima, a 1988. godine postavljeni su brončani reljefi. Zastajemo kod spomenika fra Slavka Barbarića, penjemo se ka Križu. Svatko sa svojim križem.

I danas nas čeka misno slavlje. Vanjski oltar župne crkve prekrasan je, jednako kao i molitveni prostor oko njega, s preko pet tisuća sjedećih mjesta. Sva su zauzeta. Topla je i ugodna večer za molitvu. Brojni su hodočasnici koji su toga vikenda došli Kraljici Mira sa svih strana svijeta. I mi s njima. Slijeva se rijeka ljudi na molitveni prostor i klanjanje Presvetom oltarskom sakramentu. Župnu crkvu, sadašnjju, počeli su graditi vjernici 1934., a blagoslovljena je bila 1969. godine. Crkva sv. Jakova dom je molitve mještana i brojnih hodočasnika. Nama, koji smo prvi put ovdje, pri pomoći je uvijek cijeli dan neumorna Marija Bošnjak. Tri dana nakon svoga lipanjskog posjeta Sarajevu 2015. godine, papa Franjo reče da će Vatikan uskoro odlučiti o međugorskoj pojavi i njezinu službenom priznavanju ili nepriznavanju. Pritom reče da je opasno utemeljenje nečije vjere samo na najavljenim ukazanjima ili bilo čemu drugome, nego samome Kristu.

Mnoštvo ljudi s iščekivanjem, po kišici koja lagano pada, neumorno iščekuje Mirjanin glas i Gospinu poruku. Mnoštvo kao jedno, bez ikakva izgreda. Ima nas stotinjak tisuća. Čekamo. Čujemo i polako se razilazimo. Zadovoljni su svi, i stari i mladi, i pokretni i nepokretni, dobili su nadu vjere, nadu u mir... Poručuju im tu nadu i danas nakon 35 godina vidioci iz Međugorja: Ivanka, Mirjana, Vicka, Ivan, Ivan i Milka, koji su se na brdu Crnici, iznad mjesta Podbrda sreli s mladom ženom s djetetom u naručju...

Međugorje je pojava vjere, sa svim svojim popratnim ljudskim slabostima, pojava hodočasničkog turizma, pojava u koju vjeruju mnogi, mjesto ukazanja koje je do danas posjetilo tridesetak milijuna ljudi u potrazi za mirom i utjehom. Nadom. Zadovoljni i radosni vraćamo se kućama do skorog susreta s Međugorjem.

Branka Pavić Blažetin

U međugorskoj molitvi

Zbratimljeni Zadar i Terézváros

U dvorani doma kulture budimpeštanske gradske četvrti Terézvárosa gradonačelnica toga okruga Zsófia Hassay i zamjenik zadarskoga gradonačelnika Ivica Vlakić 30. lipnja 2015. svečano su potpisali Povelju o zbratimljavanju grada Zadra i Terézvárosa. Događaju su nazočili zamjenici gradonačelnice i vijećnici skupštine Terézvárosa, gradonačelnik grada Lentibe (Lenti) László Horváth, te veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti Gordan Grlić Radman i savjetnik hrvatskoga Veleposlanstva Ivan Bušić.

Svečano potpisivanje Povelje o zbratimljavanju grada Zadra i Terézvárosa

Gradonačelnica Zsófia Hassay u svojem je govoru naglasila osobitosti kulturne baštine budimpeštanskog VI. okruga kao posebnoga grada unutar glavnoga grada Mađarske, čiji je znatan dio pod UNESCO-ovom posebnom zaštitom. Istaknula je vrlo dobre i čvrste odnose dviju zemalja, posebice njezinu suradnju s hrvatskim veleposlanikom Gordanom Grličem Radmanom i Veleposlanstvom Republike Hrvatske (čija se zgrada nalazi u tom okrugu) koji su i potakli sklapanje ovakvoga sporazuma. Naglasila je da joj je posebno zadovoljstvo i čast što sklapaju sporazum o zbratimljavanju i prijateljstvu s tako lijepim povijesnim gradom kao što je Zadar, te izrazila nadu kako će sada započeti razmjena i suradnja dvaju gradova na planu kulture i gospodarstva, ali i sklopiti se brojna nova osobna poznanstva i prijateljstva. Na kraju je znakovito spomenula i mađarsku poslovicu „Dobar je prijatelj vredniji od zlata“.

Zamjenik zadarskoga gradonačelnika Ivica Vlakić istaknuo je duge kulturne i povijesne odnose dviju zemalja te ostavštinu mađarsko-hrvatskih veza i u samome Zadru, te spomenuo više mjesta u Zadru povezanih s tragovima hrvatsko-mađarskih vladara. Posebice je podsjetio i na svojedobnu potporu Mađarske za vrijeme Domovinskog rata u Republici Hrvatskoj, te dodao kako se i nakon pristupa Hrvatske Europskoj uniji otvaraju mogućnosti i za suradnju

dviju zemalja u okviru EU ustanova, a na dobrobit i interes dvaju naroda. Reče da upravo dosadašnja povijesna suradnja čini dobar temelj za produbljivanje prijateljske suradnje dvaju gradova u područjima kulture, obrazovanja, znanosti, gospodarstva i turizma. I zamjenik zadarskoga gradonačelnika zahvalio je hrvatskome veleposlaniku Gordanu Grliču Radmanu na poticaju i potpori oko sklapanja sporazuma.

Čelnici grada Zadra i Terézvárosa nakon potpisivanja sporazuma razmijenili su svečane zastave dvaju gradova, a prikazan je i kratki promidžbeni film o ljepotama grada Zadra. Uzvanike je prigodno na hrvatskom i mađarskom jeziku pozdravio i hrvatski veleposlanik Grlić Radman, koji je izrazio zadovoljstvo što je imao priliku svjedočiti potpisivanju ovoga sporazuma, te istaknuo: premda dva naroda govore vrlo različitim jezicima, oba pripadaju istome srednjoeuropskom kulturnom krugu. U okviru kulturnoga programa, predstavili su se sopranistica Nela Šarić i zadarska klapa Kontrada, umjetnici terezvaroške Glazbene škole «Aladár Tóth» i lentipska plesna skupina Kerka.

*Kristina Goher
Snimka: VI. okrug*

Razmijenjene su i gradske zastave.

I. Revija gradišćanskohrvatske narodne nošnje

Gara i Unda na putu prijateljstva

Na ideju Hrvatske državne samouprave, ovoljetna kulturna turneja je organizirana med Hrvati Jursko-mošonsko-šopronske i Bačko-kiškunske županije. Gara i Unda su dostale mogućnost za kulturno i ljudsko približavanje ter upoznavanje. Bunjevačka izvorna kulturna grupa 27. junija, u subotu, je krenula na put da posjeti „Vesele Gradišćance“ na Undi. U „Škadnju“ na undanskom Glavnom trgu je do 17 uri sve bilo već pripravno i za početak I. Revije gradišćanskohrvatske narodne nošnje.

Zadovoljni organizatori i diozimatelji iz Gradišća

Med časnim gosti su pozdravljeni Berislav Živković, prvi tajnik Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti, Matija Firtl, zastupnik u Parlamentu, Ivan Gugan, HDS-ov predsjednik, dr. Andraš Handler, predsjednik DGHU-a, Franjo Grubić, koljnofski načelnik, kot i člani žirija I. Revije naših nošnjev. Jelka Perušić, predsjednica društva Hajdenjakov iz Austrije, dr. Mijo Karagić, počasni konzul Republike Hrvatske u Ugarskoj, Srđan Borota, bivši član Lada, i etnograf dr. Šandor Horvat iz Narde su na se zeli tešku zadaću ocjenjivanja. Peljači i delegati okolišnih hrvatskih sel skupa s domaćim ljudi su znatiželjno gledali približavajuću povorku ka je sjajila od raznovrsnih narodnih nošnjev. Undanka Vivien Fülöp s jačkom "Podvikuje bunjevačka vila" pozdravila je goste i nazočne. Mali naraščaj Undancev pod peljanjem Terike Kiss predstavio se je brojalicami i tancom «Pilići». ŽVS Biseri je i ovput, pod peljanjem Sabine Balog, začarao gledatelje s narodnim jačkami. Za programskim uvodom domaćinov, peljač bunjevačke kulturne grupe Martin Kubatov je predstavio publiku svoje naselje Garu, kade desetkrat tolikimi živu, kot na Undi. Nimci, Romi, Hrvati i Ugri živu skupa u ovom južnougarskom selu, ki si čuvaju jezik, običaje, kulturu i identitet. Kako uspješno to činu, smo već pri prvoj tančenoj predstavi mogli viditi, pri dalmatinskom plesu „Kaštelanka“. Njeva „Bunjevačka svita“ nas je već otpeljala u Bačku, a „Bunjevačka

svadba“ već u domaće im selo, u Garu. I na ovoj točki programa su se našli skupni korijeni. Koreograf Antun Kričković, zaslužni umjetnik, vlasnik Erkelove nagrade, je koreografirao skoro u istu dob „Undansko veselje“ i domaću mu „Bunjevačku svadbu“. Ovakov bogati jerb vridan je vjekovječnosti. Bez muzike nij' tanca, ali garski Tamburaški sastav "Bačka" kroz cijeli nastup uspješno, s dušom je pratio svoje plesače. «Veseli Gradišćanci» razveselili su nazočne svojim tanci i jačkami Žetvenih običajev, s podupiranjem undanskih tamburašev, pod peljanjem Djurdjice Balog. Da tančoši ne budu preveć opterećeni, organizatori su med tančene kusiće, „zaboli“ reviju gradišćanskohrvatske narodne noš-

nje. Štefan Kolosar, predsjednik undanske i županijske Hrvatske samouprave, peljač «Veselih Gradišćancev», je na već mjesti pomagao utemeljenje tančoških grup i imao je mogućnost upoznavati se s raznim nošnjami. Davno je već sanjao o reviji narodnih nošnjev, ča si je ovput mogao i realizirati. Kako je Srđan Borota rekao, lipo je gledati ovo bogatstvo negdašnje pra-teži, ali teško je je nagradjivati, jer svaka je lipo, svomemu narodu najdraža, a ne bi ni kanili da si volju zgubu oni ki nisu dospili med nagradjene. U tri kategorija su još ocjenjivali nošnje, po tom su se narodili slijedeći rezultati: Izvorna kategorija: 1. mjesto: Kemlja (staramajka s unukom), 2. mjesto: Hrvatski Židan (iz kolekcije pokojnoga Lajoša Brigovića), 3. mjesto: Unda (zimsko oprava).

Stilizirana kategorija: 1. mjesto: Unda (zaručnja sa zaručnjakom), 2. mjesto: Bizonja, 3. mjesto: Petrovo Selo. Treća kategorija s nagradom undanskih privatnikov: 1. mjesto: Unda, 2. mjesto: Kiseg, 3. mjesto: Vedešin, 4. mjesto: Unda (undanske divojke). Za dužičkim i sadržajnim programom začelo se je druženje kod vičere, a nastavilo se je dalje pri koncertu petrovskog tamburaškoga sastava Koprive. Tancanju, jačenju, veselju nije bilo kraja, a svemu dobromu slijedi nastavak u septembru u Gari, kamo će rado otputovati „Veseli Gradišćanci“ iz Unde.

Marija Fülöp-Huljev

Garska Bunjevačka izvorna kulturna grupa

KUP PODRAVSKIH RIBIČA

U organizaciji Hrvatske samouprave Šomođske županije, u subotu, 11. srpnja, uobičajeno je priređen Kup podravske ribiče. Ovogodišnji odabir mjesta pao je na ribnjak kod Mrnje (Merenye), što je predložio predsjednik daranjske Hrvatske samouprave Đuso Gorjanac. Program je započeo u jutarnjim satima, nazočne je pozdravio Jozo Solga, predsjednik Hrvatske samouprave Šomođske županije, kod ulazne kuće ribnjaka.

Kup podravske ribiče uobičajeno je godišnje natjecanje u programu rada Hrvatske samouprave Šomođske županije između hrvatskih samouprava iz regije te iz Hrvatske. Poticatelj mu je bio Izvarac Tibor Hudak početkom prošloga desetljeća. Svaka samouprava može prijaviti družinu od dva

U nadi dobrog ulova

člana. Ovo je veoma velik broj sudionika. S tim se mišljenjem složio i Jozo Solga, te je rekao da možemo biti zadovoljni jer od Vajslava do Izvara gotovo sve hrvatske samouprave su se javile na

Pobjednici Kupa podravske ribiče

Treći, a ne i zadnji

člana. Na ovogodišnjem natjecanju sudjelovale su 24 družine, tj. 48 ribiča, a na priredbi, zajedno s njima i gostima iz Hrvatske samouprave ove regije, bilo je stotinjak

ona iz Ferdinandovca. Družini je uručen KUP PODRAVSKIH RIBIČA na rok od godinu dana. Družina se obvezuje gravirati na kup datum pobjede i ime samouprave.

Novoselska družina

Ostali sudionici ovogodišnjeg natjecanja ribiče Hrvatske samouprave Šomođske županije jesu timovi iz: Tomašina, Novoga Sela, Barče, Ferdinandovca, Dombola, Martinaca, a bili su tu i Pontojani, Daranjski i brojni drugi.

Završetak natjecanja i prijedodnevno programa bio je zajednički objekt i druženje nazočnih uz glazbu i dobro ozračje.

Luca Gažić

natjecanje, ali, naravno, plan je da se broj sudionika i naselja još veća proširi

Osvajačima I., II. i III. mjesta pripada pehar i povelja; svim sudionicima medalja i niz vrijednih nagrada mnogobrojnih podupiratelja, kao što su bile hrvatske samouprave regije, Hrvatska državna samouprava, Hrvatska samouprava Šomođske županije, poduzetnici i mnogi drugi.

Najveći broj riba, 56 komada, ulovio je Ivica Šćuka, gost iz hrvatskog naselja Ferdinandovca, o kome treba znati da je ribolov njegova strast već 25 godina. Nagradu za najmanju ulovljenu ribu dobio je Beno Šimara, najveća je riba bila teška 9,3 kilograma, a ulovio ju je Zoltan Vizvari. Najboljom družinom i pobjednikom dana postala je

LJETNI PRAZNICI LJETNI PRAZNICI

I ove je godine u našoj školi od sredine lipnja bio tabor s hrvatskim sadržajima, koji je organizirala Hrvatska samouprava VII. okruga. Predsjednica te samouprave Katica Benčik odgajateljica je u našoj Hrvatskoj školi. Jako smo čekali ovaj zanimljivi tabor u koji već dolazimo već više godina na kralju školske godine. Programme su nam pripremile učiteljica Katica Benčik i nastavnica Jelica Kőrösi. Prije podne smo se igrali i vježbali hrvatski jezik, učili nove pjesmice i bavili se raznovrsnim obrtničkim djelatnostima. Učenici nižih razreda rado su izrađivali razne predmete od papira ili vune. U podne smo imali ručak, a poslije toga smo imali razna zanimanja. U ponedjeljak, utorak i petak smo išli u igraonicu, u srijedu smo bili u kinu, a u četvrtak smo posjetili životinjski otok Rex. Ondje smo upoznali i hranili raznovrsne životinje. Svaki smo dan jeli sladoled ili krafne. U petak smo prijepodne mi, učenici viših razreda predstavili učenicima nižih razreda „Malu zlatnu bajku“, sredstvima koje smo sami pripremili. Jako smo se

dobro osjećali u ovom taboru. Jedva čekamo idući kamp, jer u drugom taboru će nam se pridružiti profesor tjelesnog odgoja Zoran Marjanović.

Luca Molnar
učenica 5. razreda

Međunarodni „filmski stožer“ snimao u Serdahelu

U organizaciji serdahelske Hrvatske samouprave „Stipan Blažetin» i Foto-kino kluba Ivanovec, od 27. lipnja do 1. srpnja u Serdahelu je održana Međunarodna filmska radionica s tematikom „Tradicije i običaji pomurskih Hrvata“ u kojoj su sudjelovala djeca iz pomurskih hrvatskih naselja i iz međimurškog Ivanovca. Kamera međunarodnog filmskog „stožera“ uvijek je bila niza vrijednosti pomurskih Hrvata od izradbe pomurske gibanice, pisanice do ribolova na Muri i zanimljivih osoba Hrvata, koji su ponosni na svoje korijene i koji još čuvaju kajkavsko narječje i stare običaje. Radionica je posvećena Čabi Prosenjaku, pokojnom vijećniku županijske Hrvatske samouprave i predsjedniku petripske Hrvatske samouprave, koji je lani spojio ljubitelje filma i snimanja s jedne i druge strane rijeke Mure.

Marija Prosenjak i Ilona Štric predstavile su izradbu pisanica.

Međunarodna filmska radionica bila je zapravo nastavak prošlogodišnje radionice u Ivanovcu u kojoj su sudjelovala i djeca pomurskih naselja. Suradnja između Kerestura, Serdahela i Ivanovca nastavljala se i tijekom školske godine u suradnji s mjesnim osnovnim školama i hrvatskim samoupravama u okviru Filmskih radionica, a serdahelska Hrvatska samouprava primila se da ovoga ljeta organizira Međunarodnu filmsku radionicu. Na tu je temu predala natječaj kod Državnog ureda za Hrvate izvan Hrvatske, međutim nije bio potpomognut, stoga je radionica održana u skromnijim okolnostima i zatražena je pomoć s raznih strana.

– Prošle su se godine naša djeca odlično osjećala u Ivanovcu, neki od njih su upravo zbog radionice započeli baviti se fotografiranjem i dobili motivaciju za učenje hrvatskoga jezika. Zbog toga nikako nismo htjeli da se ta suradnja ne nastavi, pa smo odvojili velik dio vlastitih sredstava, a mnogi su nam i pomagali. Serdahelska Seoska samouprava besplatno je osigurala smještaj za međimurske goste, mnogi su mještani pomogli da se snimaju vrijedni materijali, neki su nam kolače pekli, neki su nam pomogli prijevo-

Najbolja je Katičina (Prosenjak) i Jeličina (Adam) gibanica.

zom itd. Nažalost, naša samouprava ne raspolaže kamerama za snimanje, pa su cijelu opremu osigurali naši gosti, tj. Ivanovečki Foto-kino klub, te nam nudili stručnu pomoć voditelji Ivanovečke organizacije, profesorica Nataša Kralj i voditelj Radovan Petković. – kazao je predsjednik serdahelske Hrvatske samouprave Stjepan Turul. Mnogi gledatelji misle da je snimanje dokumentarnog filma vrlo jednostavno, treba samo kamera i može se snimiti. Sudionici radionice uvjerali su se da to nije toliko jednostavno, u početku trebalo je dogovoriti tko će snimati kamerom, snimati ton, reći uvod, postavljati pitanja, kakva pitanja treba postaviti itd. Od petnaest sudionika radionice svatko je imao svoj zadatak i svatko je mogao isprobati kako je biti iza kamere ili ispred nje. Priča je krenula od glumice Šare Fedak, naime radionica je bila smještena u Fedakovoj kuriji, pa se nastavljala o Hrvatima, o njihovu životu,

Snimanje na Muri

o čemu je govorila Katica Kónig, o Muri i ribolovu, što su prikazali vrsni ribari Štef Prosenjak, Jožo Takač i Lajoš Huler. Katica Prosenjak je naučila filmsku družinu pripremati čuvene serdahelske gibanice, a Marija Prosenjak i Ilona Štric izradbu prekrasnih pisanica. Bilo je vremena i na druženje sa Stjepanom Horvatom koji je govorio o ispiranju zlata, o konjima, o izradbi zvonca i o mnogim vrijednostima čime su se nekada ljudi bavili. Trebalo je zaviriti malo i u zajedničku povijest Mađarske i Hrvatske, naime radionica je posjetila u Zalaváru spomenik slavenske braće Čirila i Metoda, u Keszthelyu Feštetićev dvorac, te se provozala brodom na Balatonu, čiji je ime također slavenskoga podrijetla. Veliko iznenađenje je bilo na šetalištu grada Keszthelya «Sladoleđ Adrija» na čijem je štandu stajao prodavač upravo iz Hrvatske nudeći sladoleđ po hrvatskom receptu. Od mnogih radnih dana družini dobro je došao odmor na letinjским bazenima, a zahvaljujući izvrsnoj družini i Radovanu Petkoviću, do zadnjeg dana radionice montiran je i film (u sirovom stanju) o tradicijama i običajima pomurskih Hrvata „O Katičinu, Maričinu, Štefovnu i Jožekovu zlatu“, koje će se dijeliti poslije kamerom.

Od Murskoga Središća do Koljnofa

Ciklomaraton Pannonia 300

Prve subote miseca julija su se prik Gradišća vozili diozimatelji ciklomaratona Pannonia 300. Organizator ove ture je bio Međimurski biciklistički klub Mura, čiji člani su već dvakrat tiralali kroz Gradišće, no ovput uz vožnju su i stali na kratko druženje s Gradišćanskimi Hrvatima u Ugarskoj. Ov ciklomaraton od 300 km sa štartom u Murskom Središću imao je svoje kontrolne točke isključivo i samo u našim hrvatskim naseljima. U Petrovom Selu, Kisegu, potom pak u Koljnofu, otkud za kratkim počivanjem i objedom športaši su se ganuli najzad na istom putu. Izvješćaj o ovom maratonu napisao je Nenad Ciglar, glavni organizator i ujedno tajnik Međimurskoga biciklističkoga kluba.

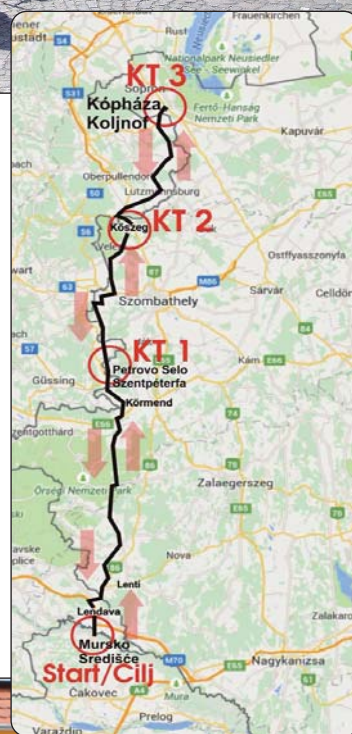
Treći BRM Pannonia 300 je ove godine krenuo iz Murskog Središća kroz hrvatska mjesta austrijskog Gradišća i zapadne Ugarske do Koljnofa i nazad. Respektabilnih 320 km po vrućem vremenu. Već dobro poznatim valovima Panonskog mora, randoneuri su prve subote srpnja odvezili 3. izdanje breveta „Pannonia 300“. Klasična randoneurska linijska trasa „gore i dolje“. Priliku za iskušavanje na istom razmaku dobili su i ciklomaratonci na polovičnoj ruti od 150 km. Polazište je bilo u Murskom Središću iz turističkog kompleksa „Cimper“ koji spada u kategoriju objekata „Cyclist Welcome“. Odabir mjesta ispao je izvrstan zbog blizine granice i smještajno-ugostiteljskog kapaciteta primjerenih

cijena koji je baš kao skrojen za randoneure. Trasa je prolazila opet izravno gore na sjever duž nekadašnje „Željezne zavjese“, prelazeći pritom čak osam puta preko granice, i to samo u jednom smjeru. Nadzorne točke ove godine postavljene su isključivo u mjestima gdje žive Hrvati. KT 1 i 4 je bila u Petrovom Selu, KT 2 u Kisegu. Na tim mjestima smo bili srdačno primljeni i ugošćeni od strane domaćina, hrvatskih samouprava. KT 4 i okretište je bilo u Koljnofu u hladovini hrvatskoga restorana „Levanda“. Bogat izbor hrane i... Osječko pivo. Terenski profil je bio prilično valovit, posebice u drugom dijelu trase, tako da je visinski profil ipak pojačan, unatoč izostanku uspona na brdo Geschriebenstein. Na povratku, na cilj u Cimperu za sve sudionike bio je organiziran roštilj uz kraći odmor i druženje. Za sudionike kraće trase 150 km od Koljnofa je bio organiziran povrat minibusom. Ukupno je nastupilo 38 brevetara na 300 km i 4 maratonca na 150 km. Osim jednog, zbog mehaničkoga kvara, svi su uspješno završili vožnju. Ovogodišnji brevet 300 bio je organiziran čak malo više od standarda primjerenog takvoj priredbi. Naravno, svega toga ne bi bilo bez „vanjske“ pomoći naših podupiratelja i prijatelja. Stoga im svima redom zahvaljujem: To su gradonačelnik grada Murskog Središća Dražen Srpak, Dolores Vrtarić iz TZ

toga grada, TZ Međimurske županije, Hrvatska samouprava Petrovoga Sela, na čelu s predsjednicom Anom Škrapić-Timar, Hrvatska samouprava Kisega, na čelu s predsjednikom Šandorom Petkovićem, te djelatnici TK „Cimper“, restorana „Levanda“ s dr. Franjom Pajrićem kao jednim od inicijatora (iako odsutan) i gostionica „Nazdravlje“ s Csabom Wagnrom. Na kraju, posebno veliko hvala novinarki Timei Horvat, glavnoj koordinatrici mađarskog dijela priredbe. Vidimo se do godine!

SASTALI SE PREDsjedNICI HRVATSKE MANJINE IZ MAĐARSKE I SLOVENIJE

U Generalnom konzulatu Republike Hrvatske u Pečuhu 23. lipnja 2015. održan je sastanak s predstavnicima hrvatske zajednice iz Mađarske i Slovenije: s Ivanom Guganom, predsjednikom Hrvatske državne samouprave u Mađarskoj, i Đaninom Kutnjakom, predsjednikom Saveza hrvatskih društava u Sloveniji, poradi ostvarivanja potaknutog kontakta predsjednika mađarske i slovenske hrvatske zajednice te razmatranja mogućnosti uspostave i razvoja suradnje ovih dviju zajednica.

Generalna konzulica Haluga izrazila je zadovoljstvo susretom te istaknula važnost povezivanja i suradnje hrvatskih zajednica iz susjednih država, i međusobno i s hrvatskim županijama, posebno u pograničnom području, ne samo u smislu povezivanja, kulturne razmjene i turističke promidžbe nego i u okviru moguće suradnje na prekograničnim i drugim EU projektima (npr. CBC projektima, Kreativna Europa i slično). Istaknula je i primjer dobre suradnje hrvatske zajednice iz Mađarske s hrvatskom zajednicom iz Vojvodine, poglavito na kulturnom i znanstvenom planu.

Ovakav način suradnje hrvatskih zajednica dobra je pretpostavka za jačim profiliranjem samih zajednica i temelj je za jedinstveni nastup prema matičnoj zemlji s ciljem daljnjeg širenja i jačanja institucionalne brige prema Hrvatima u inozemstvu, ali i s obzirom na krizu i limitirana sredstva, mogućnosti iznalaženja novih načina financiranja programa i projekata sredstvima iz EU fondova.

Na sastanku je dogovoreno kako će prvi korak suradnje između Hrvata u Sloveniji i Mađarskoj biti gostovanje i predstavljanje pečuške Hrvatske samouprave i grada Pečuha na hrvatskome balu u Lendavi 21. studenoga ove godine.

- mcc - Na pečuškom Generalnom konzulatu

In memoriam Johana Geošić-Kalmár (1949. - 2015.)

S turobnim srcem nazvišćujemo da u 67. ljetu svojega žitka za kratkim, ali teškim betegom u sambotelskom špitalju 18. julija, u subotu, preminula je Johana Geošić-Kalmár, rođjena Petroviščanka, ka je jur dugo ljet živila u Sambotelu i bila jako aktivna u gradskom hrvatskom žitku. Pokojna Hana je u ljetu 1995., nekoliko misec kasnije za osnivanjem pjevačkoga zbora Djurdjice, stupila med jačkare i jačkarice, a od 2002. do 2006. bila zastupnica, od 2006. do 2010. pak dopredsjednica Hrvatske samouprave grada Sambotela. Ljeta 2002. je bila med osnivači Društva sambotelskih Hrvatov i na svi hrvatski manifestacija, nastupi jačkarnoga zbora svenek smo ju mogli viditi. Na početku ovoga ljeta jur je imala teške probleme sa zdravljem, ali je ozdravila, medjutim u ovi zadnji tajedni tijelo joj je polako odustalo od daljnje borbe za žitak. Ov tajedan, utorak, u cintiru Herénya pokojnoj Petroviščanki su zbogomdali, uz žalujuću familiju, bivši školski tovaruši, rodjaki, poznaniki i prijatelji, a sprohod je svetačno oblikovao jačkarni zbor Djurdjice.

Neka počiva u miru Božjem!

